

Оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП

Інклюзивно-ресурсний центр
Дружківської міської ради
Донецької області
2025р.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами

методичні рекомендації

2024

ЗМІСТ

1. Вступ	6
2. Основні документи, які регулюють оцінювання навчальних досягнень учнів	7
3. Оцінка та оцінювання під час навчання	8
4. Де і коли використовується оцінювання	9
5. Загальні підходи до оцінювання	11
6. Оцінювання в інклюзивному класі	14
7. Роль команди супроводу в оцінюванні навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами	19
8. Інструменти формування оцінювання	21
9. Портфоліо	25
10. Педагогічне спостереження	27
11. Практика реагування на підтримку	29
12. Залучення батьків до процесу оцінювання	36
13. Роль оцінювання під час переходів між ланками освіти	37
14. Література та ресурси	39

Оцінювання під час навчання — це процес спостереження за навчальною і пізнавальною діяльністю учнів, опису, збору, реєстрації та інтерпретації інформації.

Оцінювання визначає:

- чи досягаються цілі навчання;
- як учні навчаються;
- мотивація учнів до навчання;
- як викладають вчителі.

Оцінка під час навчання — це результат процесу оцінювання, умовноформальне чи кількісне вираження навчальних досягнень у цифрах, буквах, символах.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня та батьків (законних представників). Інформування батьків про результати навчання:

- під час індивідуальних зустрічей;
- записи оцінювання у робочих зошитах учнів, інших носіях зворотного зв'язку з батьками;
- фіксація результатів навчання у свідоцтвах досягнень.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП (в умовах інклюзивного та індивідуального навчання) здійснюється для врахування:

- рівня їхніх досягнень;
- поступу в опануванні навчальним матеріалом;
- визначення рівня сформованості умінь та навичок;
- здатності до застосування їх на практиці (оволодіння компетентностями)

На вибір та ефективність застосування певних форм та методів оцінювання впливають:

- труднощі функціонування (інтелектуальні, фізичні, мовленнєві, особистісні);
- обмеження життєдіяльності та здоров'я (фізичні поруш., соматичні захворює.),
- особливі освітні потреби та рівні підтримки в освітньому процесі які зазначаються в індивідуальній програмі розвитку учня.

Оцінювання за рівнями підтримки

Оцінювання учнів, що
потребують **першого**
рівня підтримки:

На основі загальних
критеріїв
оцінювання

На основі загальних
підходів оцінювання з
урахуванням можливості їх
адаптації та з урахуванням
ООП учня

Оцінювання учнів, що
потребують **другого**
рівня підтримки:

На основі загальних критеріїв
оцінювання з можливістю адаптації
умов проведення оцінювання з
урахуванням ООП учня

Під час проведення оцінювання враховуються:

- адаптація процедури за часом та змістом (наприклад: збільшення часу на виконання завдань);
- зміна методів тестування (формування завдань в аудіоформаті, збільшеним шрифтом тощо)

Оцінювання за рівнями підтримки

Оцінювання учнів, що
потребують **третього**
рівня підтримки:

На основі загальних
критеріїв оцінювання з
урахуванням ІНП (за
наявності) та можливості
адаптації умов проведення
процедури оцінювання з
урахуванням ООП учня

Під час проведення оцінювання
враховуються адаптація
процедури оцінювання за часом та
змістом (наприклад: збільшення
часу на виконання завдань)

Зміна методів тестування
(формування завдань в
аудіоформаті, збільшеним
шрифтом)

Оцінювання за рівнями підтримки

На основі загальних критеріїв оцінювання з урахуванням ІНП та можливості адаптації/модифікації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням ООП учня

Оцінювання учнів, що потребують **четвертого** та **п'ятого** рівнів підтримки:

Здійснення адаптації процедури оцінювання за часом та змістом відповідно до потреб учня, що **включає:**

використання доступних форм викладу інформації (письмових чи усних завдань тощо)

використання засобів альтернативної комунікації під час формування завдань

адаптація/модифікація завдань з урахуванням способу їх сприйняття учнем

збільшення часу на процедуру оцінювання

відповідність тестів змісту модифікованої програми навчального предмета

Модифікація навчальної програми (зміна змісту програми, навчальних матеріалів, зміна результатів навчання)

Математика 4 клас. Тема: «Маса»

Вимоги до навчальних досягнень всіх учнів	Вимоги навчальних досягнень учнів з ІП	Цілі у навчанні для учня з ООП
знає, якими одиницями вимірюється маса (кілограм, центнер) та скорочене позначення (кг, ц); розуміє, які одиниці вимірювання величини доцільно використовувати в конкретному випадку; використовує знання про масу тіл та одиниці її вимірювання при розв'язуванні задач	має уявлення про масу предмета (володіє поняттями легкий, важкий, може порівнювати); ознайомлений з мірами маси – кілограмом; записує одиницю маси – кг.	1. Використання вагів для визначення маси предметів в грамах та кілограмах 2. Розв'язання задач на визначення ваги, без переведення одиниць виміру (в т.ч., на порівняння) 3. Навчання визначати вагу предметів зважуючи в руці (використання предметного матеріалу) та порівняння

Вчитель може використовувати різні методи оцінювання, добираючи їх у залежності від індивідуальних особливостей та освітніх можливостей учнів, теми, змісту програми

**збільшувати
час на
виконання
завдань**

**виконувати
кожне
завдання в
окремо
відведений
час**

**надавати
покроковий
алгоритм
виконання
завдань**

**усну
інструкцію
підкріплювати
письмовою**

**використання
матеріалів у
альтернативних
форматах (картки із
завданнями,
таблиці, схеми,
збільшений шрифт,
аудіоформат)**

Зверніть увагу!
Якщо результати оцінювання
свідчать про **низький рівень**
навчальних досягнень чи
несформованість компетенцій учнів,
учитель має переглянути і
скорегувати:

Цей перегляд і корегування входить
також до компетенцій Команди
супроводу, на засіданні якої можна
прийняти загальні рішення по навчанню
дитини (можна і позачерговому)

стратегії викладання

методи і прийоми навчання

форми організації навчання

розподіл часу на пояснення й
закріплення матеріалу

зміст та очікувані результати
навчання

планування уроків

Ключові аспекти в оцінюванні навчальних досягнень учнів з ООП

- За навчання всіх учнів, у тому числі з ООП, оцінювання їхніх навчальних досягнень відповідає вчитель (не асистент).
- На корекційно-розвиткових заняттях оцінки не ставлять.
- Батьки мають розуміти реальну картину. Коли ми говоримо, що оцінювання має бути мотивувальним, то не йдеться виключно про завищення оцінок (приклад Яицького)

Оцінювання за **адаптованою** програмою навчання

- Учень 3 класу, ООП - порушення навчальних навичок помірного ступеня, 3 рівень підтримки, адаптований зміст навчальної програми, індивідуального навчального плану немає;
-
- Інтелект збережений, недостатній рівень сформованості навчальних вмінь та навичок, увага нестійка, невисока швидкість розумових операцій.
 - На уроках з математики:
 - в основному правильно відтворює половину обсягу навчального матеріалу;
 - частково володіє математичною термінологією;
 - потребує допомоги, контролю та стимулювання з боку вчителя.

Оцінювання за **адаптованою** програмою навчання

- Оцінювання за загальними критеріями відповідно до адаптовного змісту програми.
- **Адаптації умов проведення процедури оцінювання** (допомога в розумінні завдання та алгоритмах дій; письмові завдання можна складати окремо від завдань решти класу на основі індивідуального тестування за темами; демонстрація результатів особисто вчителю чи в невеликій групі однокласників, а не перед усім класом).
- **Адаптація процедури оцінювання за часом та змістом** (збільшувати час на виконання завдань; усну інструкцію підкріплювати візуально; скорочена кількість завдань зі збереженням складності; використання карток із завданнями, таблиць, схем, тестів)
- **Оцінка** навчальної діяльності **за загальними критеріями** для усього класу.

Оцінювання за **модифікованою** програмою навчання

- Учень 7 класу, ООП - інтелектуальні порушення тяжкого ступеня, 4 рівень підтримки, навчається за модифікованою програмою, є індивідуальний навчальний план;
- Труднощі в сприйманні усних завдань та питань; увага достатньо стійка, але швидко виснажується; працездатність невелика; використовує прості способи запам'ятовування.
- Знання з предметів українська мова та література поверхневе:
 - читає повільно цілим словом, без розділових знаків; частково розуміє зміст прочитаного; переказує одним, двома словами з допомогою навідних питань;
 - потребує допомоги вчителя в поясненні незнайомих слів;
 - списує та пише під диктовку, допускаючи багато помилок (пропуски, перестановки, недописування, помилки у поєднанні букв та їх розмірах); письмо неохайне;
 - потребує постійної допомоги, контролю та активізації діяльності.

Оцінювання за **модифікованою** програмою навчання

Як оцінювати навчальні досягнення дитини?

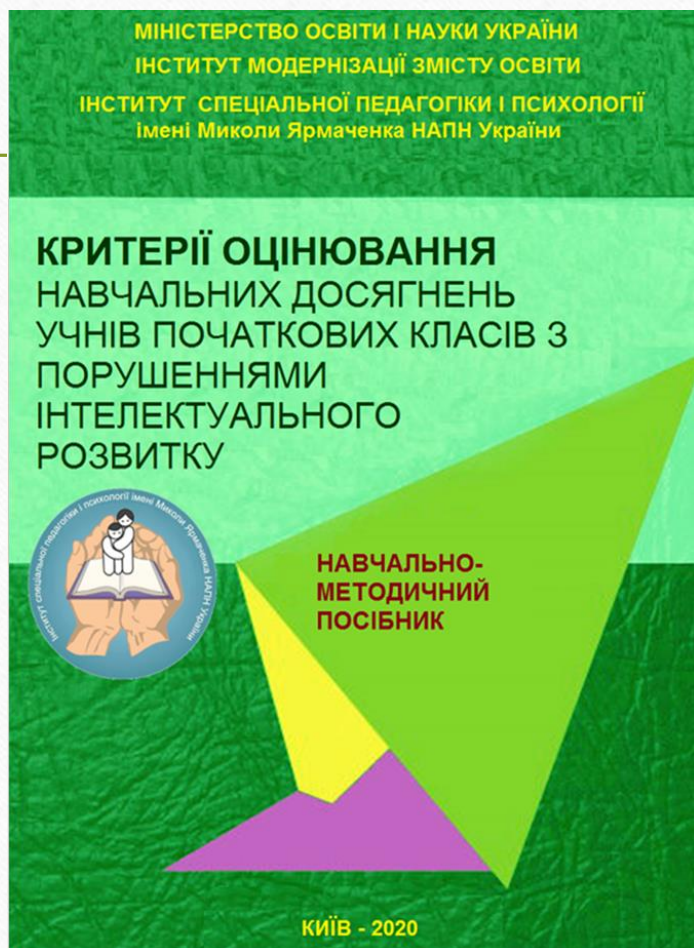
- а) на основі загальних критеріїв оцінювання;
- б) на основі загальних критеріїв оцінювання з урахуванням модифікованої програми та індивідуального навчального плану;
- в) оцінювання за загальними критеріями відповідно до адаптовного змісту програми;
- г) адаптація/модифікація умов проведення процедури оцінювання;
- д) на основі загальних підходів оцінювання з урахуванням можливості їх адаптації та з урахуванням ООП учня;
- е) здійснення адаптації процедури оцінювання за часом та змістом відповідно до потреб учня.

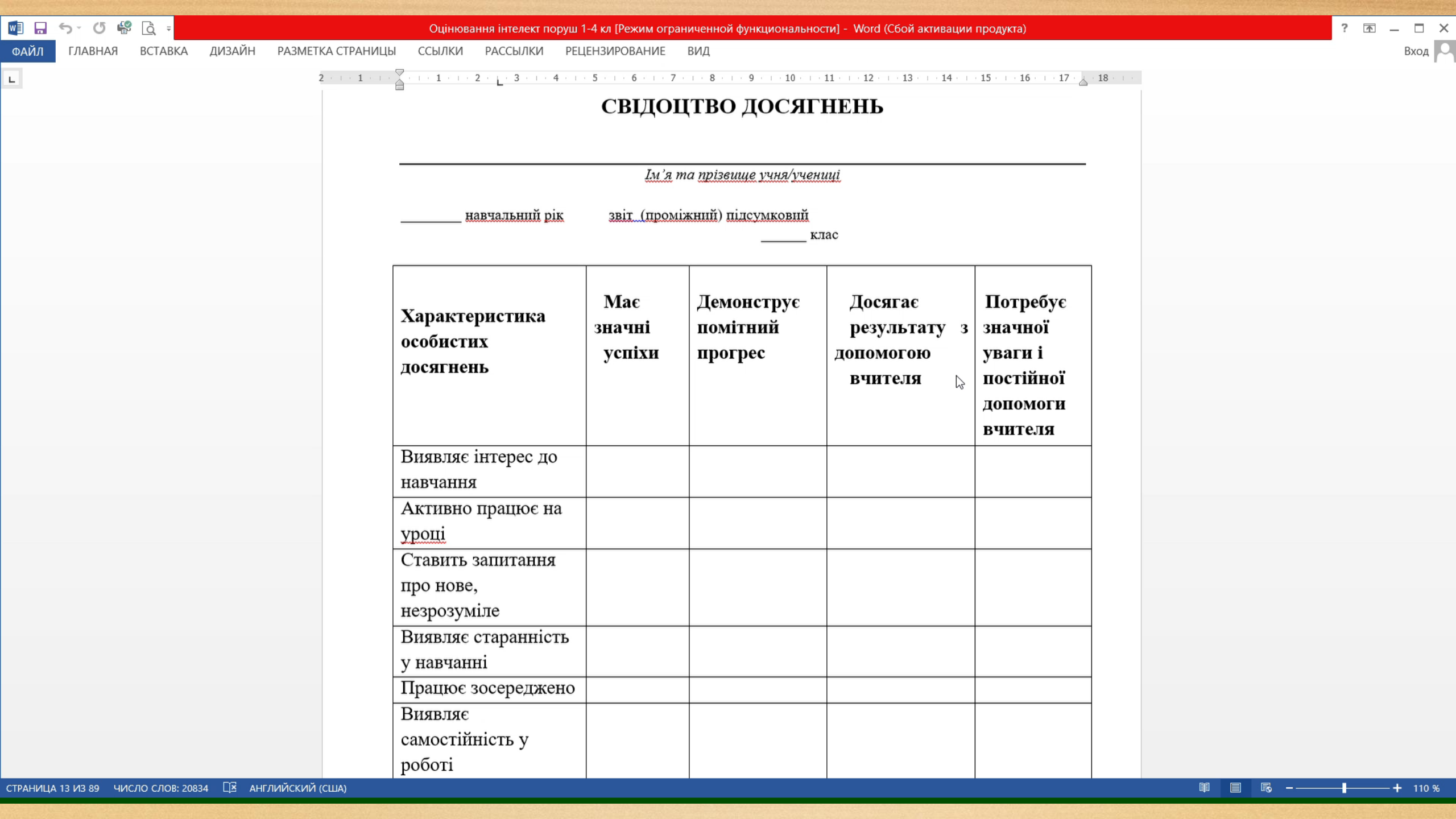
Оцінювання за **модифікованою** програмою навчання

Які методи та прийоми адаптації процедури оцінювання за часом та змістом може використовувати вчитель?

- а) збільшувати час на виконання завдань;
- б) виконувати кожне завдання в окремо відведений час;
- в) допомога в розумінні завдання та алгоритмах дій;
- г) надавати покроковий алгоритм виконання завдань;
- д) усну інструкцію підкріплювати візуально, тактильно;
- е) адаптація/модифікація завдань з урахуванням способу їх сприйняття учнем;
- ж) відповідність тестів змісту модифікованої програми навчального предмета;
- з) використання матеріалів у альтернативних форматах (картки із завданнями, таблиці, схеми, збільшений шрифт, аудіоформат, тести)

У цих посібниках представлені критерії оцінювання дітей з встановленими медичними діагнозами - легка та помірна розумова відсталість по МКФ 10 (F 70, F 71)

СВІДОЦТВО ДОСЯГНЕНЬ

Ім'я та прізвище учня/учениці

навчальний рік звіт (проміжний) підсумковий клас

Характеристика особистих досягнень	Має значні успіхи	Демонструє помітний прогрес	Досягає результату з допомогою вчителя	Потребує значної уваги і постійної допомоги вчителя
Виявляє інтерес до навчання				
Активно працює на уроці				
Ставить запитання про нове, незрозуміле				
Виявляє старанність у навчанні				
Працює зосереджено				
Виявляє самостійність у роботі				

- Запропонований зразок свідоцтва досягнень учнів початкової школи складається з двох частин: перша частина – характеристика особистих досягнень учнів, заповнюється у жовтні, як проміжний, та у травні як підсумковий звіт, із метою фіксування навчального поступу, у якому оцінюється активність дитини, самостійна робота на уроці, співпраця з іншими учнями тощо.
- Друга частина складається з оцінювання предметних компетентностей. Заповнюється тільки у травні.
- Для оцінювання учнів пропонується рівнева система (4 рівні): «має значні успіхи», «демонструє помітний прогрес», «досягає результату з допомогою вчителя», «потребує значної уваги і постійної допомоги вчителя».

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

запропоновані

З ОСНОВНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ

- **УКРАЇНСЬКА МОВА**
(Навчання грамоти, українська мова, літературне читання) (1-4 класи)
- **МАТЕМАТИКА (1-4 класи)**
- **Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ (1-4 класи)**
- **ПРИРОДОЗНАВСТВО (1-4 класи)**
- **Я У СВІТІ (3-4 класи)**
- **ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО (1-4 класи)**
- **МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО (1-4 класи)**
- **ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ (1-4 класи)**
- **ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я (1-4 класи)**
- **ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА (1-4 класи)**

26	.	25	.	24	.	23	.	22	.	21	.	20	.	19	.	18	.	17	.	16	.	15	.	14	.
Γ																									

2 1 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

СТРАНИЦА 28 ИЗ 89 ЧИСЛО СЛОВ: 20834 РУССКИЙ 150 %

- В основному характеристики змістового, операційно-організаційного та емоційно-мотиваційного компонентів навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку покладено в основу визначення рівнів навчальних досягнень
- (І - початковий, ІІ – середній, ІІІ – достатній) та критеріїв оцінювання навчальних досягнень, відповідних їм диференційних балів з кожного навчального предмета.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

НАВЧАЛЬНО-
МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК

КИЇВ - 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ 5-10 КЛАСІВ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

НАВЧАЛЬНО-
МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК

КИЇВ - 2019